

I

(Akty ustawodawcze)

ROZPORZĄDZENIA

ROZPORZĄDZENIE PARLAMENTU EUROPEJSKIEGO I RADY (UE) 2019/941

z dnia 5 czerwca 2019 r.

w sprawie gotowości na wypadek zagrożeń w sektorze energii elektrycznej i uchylające dyrektywę 2005/89/WE

(Tekst mający znaczenie dla EOG)

PARLAMENT EUROPEJSKI I RADA UNII EUROPEJSKIEJ,

uwzględniając Traktat o funkcjonowaniu Unii Europejskiej, w szczególności jego art. 194 ust. 2,

uwzględniając wniosek Komisji Europejskiej,

po przekazaniu projektu aktu ustawodawczego parlamentom narodowym,

uwzględniając opinię Europejskiego Komitetu Ekonomiczno-Społecznego ⁽¹⁾,

uwzględniając opinię Komitetu Regionów ⁽²⁾,

stanowiąc zgodnie ze zwykłą procedurą ustawodawczą ⁽³⁾,

a także mając na uwadze, co następuje:

- (1) Sektor energii elektrycznej w Unii przechodzi głęboką transformację, który to proces charakteryzuje się większym stopniem decentralizacji rynku, większą liczbą podmiotów, wyższym udziałem energii ze źródeł odnawialnych oraz lepiej powiązаныmi systemami. W odpowiedzi na to, rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2019/943 ⁽⁴⁾ oraz dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2019/944 ⁽⁵⁾ zmierzają do poprawy ram prawnych regulujących unijny wewnętrzny rynek energii, tak aby zapewnić optymalne funkcjonowanie rynków i sieci, z korzyścią dla przedsiębiorstw i obywateli Unii. Niniejsze rozporządzenie ma się również przyczynić do realizacji celów unii energetycznej, której nieodłącznymi elementami są bezpieczeństwo energetyczne, solidarność, zaufanie i ambitna polityka klimatyczna.
- (2) Dobrze funkcjonujące rynki i systemy, z odpowiednimi połączeniami elektroenergetycznymi, są najlepszą gwarancją bezpieczeństwa dostaw energii elektrycznej. Jednak nawet gdy rynki i systemy funkcjonują właściwie i są powiązane, nie można nigdy wykluczyć ryzyka wystąpienia kryzysu elektroenergetycznego w wyniku klęsk żywiołowych, takich jak ekstremalne warunki pogodowe, celowych ataków czy niedoborów paliwa. Skutki kryzysów elektroenergetycznych wykraczają często poza granice krajowe. Nawet w przypadku, kiedy kryzysy te początkowo mają zasięg lokalny, ich skutki mogą szybko rozprzestrzenić się poza granicami krajowymi. Niektóre wyjątkowe okoliczności, takie jak fale mrozów, fale upałów czy też cyberataki, mogą zagrozić równocześnie całym regionom.

⁽¹⁾ Dz.U. C 288 z 31.8.2017, s. 91.

⁽²⁾ Dz.U. C 342 z 12.10.2017, s. 79.

⁽³⁾ Stanowisko Parlamentu Europejskiego z dnia 26 marca 2019 r. (dotychczas nieopublikowane w Dzienniku Urzędowym) i decyzja Rady z dnia 22 maja 2019 r.

⁽⁴⁾ Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2019/943 z dnia 5 czerwca 2019 r. w sprawie rynku wewnętrznego energii elektrycznej (zob. s. 54 niniejszego Dziennika Urzędowego).

⁽⁵⁾ Dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2019/944 z dnia 5 czerwca 2019 r. w sprawie wspólnych zasad rynku wewnętrznego energii elektrycznej oraz zmieniająca dyrektywę 2012/27/UE (zob. s. 125 niniejszego Dziennika Urzędowego).

- (3) W kontekście powiązanych rynków i systemów energii elektrycznej kwestii zapobiegania kryzysom elektroenergetycznym i zarządzania kryzysowego nie można uznawać za zadanie o charakterze wyłącznie krajowym. Należy lepiej wykorzystać potencjał współpracy regionalnej do wprowadzania wydajniejszych i mniej kosztownych środków. Wspólne ramy zasad i lepiej skoordynowane procedury są niezbędne, aby zapewnić skuteczną współpracę państw członkowskich i innych podmiotów poza granicami krajowymi w duchu zwiększonej przejrzystości, zaufania i solidarności między państwami członkowskimi.
- (4) W dyrektywie Parlamentu Europejskiego i Rady 2005/89/WE⁽⁶⁾ ustanowiono niezbędne środki, jakie państwa członkowskie powinny podjąć w celu zapewnienia ogólnego bezpieczeństwa dostaw energii elektrycznej. Przepisy tej dyrektywy zostały w dużej mierze zastąpione późniejszymi aktami ustawodawczymi, w szczególności w odniesieniu do: sposobu, w jaki rynki energii elektrycznej powinny być zorganizowane, aby zapewnić dostępność wystarczającego potencjału; sposobu, w jaki operatorzy systemów przesyłowych powinni współpracować w celu zagwarantowania stabilności systemu; a także odnośnie do zapewnienia istnienia odpowiedniej infrastruktury. Niniejsze rozporządzenie dotyczy kwestii zapobiegania kryzysom elektroenergetycznym i zarządzania takimi kryzysami.
- (5) Rozporządzenia Komisji (UE) 2017/1485⁽⁷⁾ i (UE) 2017/2196⁽⁸⁾ stanowią zbiór szczegółowych przepisów określających sposób, w jaki operatorzy systemów przesyłowych i inne odpowiednie zainteresowane strony powinny działać i współpracować na rzecz zapewnienia bezpieczeństwa systemu. Wspomniane przepisy techniczne powinny zapewnić skuteczne reagowanie na większość incydentów związanych z energią elektryczną na poziomie operacyjnym. Niniejsze rozporządzenie obejmuje kryzysy elektroenergetyczne, które charakteryzują się większą skalą i skutkami. Określa ono, co państwa członkowskie powinny zrobić, aby zapobiegać takim kryzysom, oraz jakie środki mogą podejmować w przypadkach, gdy same przepisy dotyczące pracy systemu nie wystarczają. Nawet podczas kryzysów elektroenergetycznych należy w dalszym ciągu w pełni przestrzegać zasad pracy systemu, a niniejsze rozporządzenie powinno być spójne z rozporządzeniem (UE) 2017/2196.
- (6) Niniejsze rozporządzenie określa wspólne ramy zasad dotyczących sposobów zapobiegania kryzysom elektroenergetycznym, przygotowania się na nie i zarządzania nimi, zwiększając przejrzystość na etapie przygotowań oraz podczas kryzysu elektroenergetycznego i zapewniając, by działania te były podejmowane w sposób skoordynowany i efektywny. Wymaga ono od państw członkowskich współpracy na poziomie regionalnym, a w stosownych przypadkach, współpracy dwustronnej, w duchu solidarności. Nakreśla ono również ramy skutecznego monitorowania kwestii związanych z bezpieczeństwem dostaw energii elektrycznej w Europie za pośrednictwem Grupy Koordynacyjnej ds. Energii Elektrycznej powołanej na mocy decyzji Komisji z dnia 15 listopada 2012 r.⁽⁹⁾ jako forum wymiany informacji i wspierania współpracy między państwami członkowskimi, zwłaszcza w dziedzinie bezpieczeństwa dostaw energii elektrycznej. Współpraca państw członkowskich i ramy monitorowania mają na celu zwiększenie gotowości na wypadek zagrożeń przy niższych kosztach. Niniejsze rozporządzenie powinno również wzmocnić wewnętrzny rynek energii elektrycznej przez zwiększenie zaufania pomiędzy państwami członkowskimi i wykluczenie niewłaściwych interwencji państwa podczas kryzysów elektroenergetycznych, a w szczególności unikanie nadmiernego ograniczenia przepływu transgranicznych oraz międzyobszarowych zdolności przesyłowych, zmniejszając w ten sposób ryzyko rozprzestrzeniania się negatywnych skutków zewnętrznych na sąsiednie państwa członkowskie.
- (7) W dyrektywie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2016/1148⁽¹⁰⁾ określono zasady ogólne dotyczące bezpieczeństwa systemów sieciowych i informatycznych, natomiast szczegółowe przepisy dotyczące cyberbezpieczeństwa zostaną opracowane w ramach kodeksu sieci, jak określono w rozporządzeniu (UE) 2019/943. Niniejsze rozporządzenie uzupełnia dyrektywę (UE) 2016/1148 przez zapewnienie, by zagrożenia wynikające z cyberincydentów były należycie identyfikowane oraz by środki zaradcze podjęte w celu ich rozwiązania były odpowiednio odzwierciedlone w planach gotowości na wypadek zagrożeń.
- (8) Dyrektywa Rady 2008/114/WE⁽¹¹⁾ określa procedurę mającą na celu poprawę bezpieczeństwa wyznaczonej europejskiej infrastruktury krytycznej, w tym określonej infrastruktury energii elektrycznej. Wraz z niniejszym rozporządzeniem, dyrektywa 2008/114/WE przyczynia się do wypracowania kompleksowego podejścia do bezpieczeństwa energetycznego Unii.

⁽⁶⁾ Dyrektywa 2005/89/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 18 stycznia 2006 r. dotycząca działań na rzecz zagwarantowania bezpieczeństwa dostaw energii elektrycznej i inwestycji infrastrukturalnych (Dz.U. L 33 z 4.2.2006, s. 22).

⁽⁷⁾ Rozporządzenie Komisji (UE) 2017/1485 z dnia 2 sierpnia 2017 r. ustanawiające wytyczne dotyczące pracy systemu przesyłowego energii elektrycznej (Dz.U. L 220 z 25.8.2017, s. 1).

⁽⁸⁾ Rozporządzenie Komisji (UE) 2017/2196 z dnia 24 listopada 2017 r. ustanawiające kodeks sieci dotyczący stanu zagrożenia i stanu odbudowy systemów elektroenergetycznych (Dz.U. L 312 z 28.11.2017, s. 54).

⁽⁹⁾ Decyzja Komisji z dnia 15 listopada 2012 r. ustanawiająca Grupę Koordynacyjną ds. Energii Elektrycznej (Dz.U. C 353 z 17.11.2012, s. 2).

⁽¹⁰⁾ Dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2016/1148 z dnia 6 lipca 2016 r. w sprawie środków na rzecz wysokiego wspólnego poziomu bezpieczeństwa sieci i systemów informatycznych na terytorium Unii (Dz.U. L 194 z 19.7.2016, s. 1).

⁽¹¹⁾ Dyrektywa Rady 2008/114/WE z dnia 8 grudnia 2008 r. w sprawie rozpoznawania i wyznaczania europejskiej infrastruktury krytycznej oraz oceny potrzeb w zakresie poprawy jej ochrony (Dz.U. L 345 z 23.12.2008, s. 75).

- (9) Decyzja Parlamentu Europejskiego i Rady nr 1313/2013/UE ⁽¹²⁾ określa wymóg opracowywania przez państwa członkowskie co trzy lata ocen ryzyka na poziomie krajowym lub na odpowiednim poziomie lokalnym lub regionalnym oraz opracowywania i doskonalenia planów zarządzania ryzykiem związanym z klęskami żywiołowymi. Zapobieganie konkretnym zagrożeniom, zapewnianie gotowości i planowanie działań określonych w niniejszym rozporządzeniu powinno być spójne z opracowanymi w szerszej perspektywie krajowymi ocenami ryzyka obejmującymi wiele zagrożeń, wymaganymi na mocy decyzji nr 1313/2013/UE.
- (10) Państwa członkowskie są odpowiedzialne za zapewnienie bezpieczeństwa dostaw energii elektrycznej na swoich terytoriach, choć obowiązek ten spoczywa też na Komisji i innych podmiotach unijnych, w obszarach ich działalności i kompetencji. Bezpieczeństwo dostaw energii elektrycznej wymaga skutecznej współpracy pomiędzy państwami członkowskimi, instytucjami, organami i jednostkami organizacyjnymi Unii oraz odpowiednimi zainteresowanymi stronami. Operatorzy systemów dystrybucyjnych i operatorzy systemów przesyłowych odgrywają kluczową rolę w zapewnianiu bezpiecznego, niezawodnego i wydajnego systemu elektroenergetycznego zgodnie z art. 31 i 40 dyrektywy (UE) 2019/944. Organy regulacyjne i inne odpowiednie organy krajowe także odgrywają ważną rolę w zapewnianiu i monitorowaniu bezpieczeństwa dostaw energii elektrycznej w ramach swoich zadań zgodnie z art. 59 dyrektywy (UE) 2019/944. Państwa członkowskie powinny wyznaczyć istniejący lub nowo powołany podmiot jako pojedynczy właściwy krajowy organ administracyjny lub regulacyjny w celu zapewnienia przejrzystego i sprzyjającego włączeniu udziału wszystkich zainteresowanych podmiotów, sprawnego przygotowania i właściwego wdrożenia planów gotowości na wypadek zagrożeń, a także w celu ułatwienia zapobiegania i oceny *ex post* kryzysów elektroenergetycznych oraz wymiany związanych z nimi informacji.
- (11) Wspólne podejście do kwestii zapobiegania kryzysom elektroenergetycznym i zarządzania nimi wymaga od państw członkowskich stosowania wspólnego podejścia do tego, co stanowi kryzys elektroenergetyczny. Niniejsze rozporządzenie powinno w szczególności ułatwić państwom członkowskim koordynację w określaniu sytuacji, w których ryzyko znacznego niedoboru energii elektrycznej lub braku możliwości dostarczenia jej odbiorcom już istnieje bądź jest nieuchronne. Europejska sieć operatorów systemów przesyłowych energii elektrycznej (ENTSO energii elektrycznej) i państwa członkowskie powinny odpowiednio określić konkretne regionalne i krajowe scenariusze kryzysu elektroenergetycznego. Podejście to powinno umożliwić ujęcie w planach wszystkich stosownych przypadków kryzysów elektroenergetycznych, z uwzględnieniem regionalnej i krajowej specyfiki, takiej jak topologia sieci, koszty energii elektrycznej, wielkość produkcji i zużycia oraz gęstość zaludnienia.
- (12) Wspólne podejście do kwestii zapobiegania kryzysom elektroenergetycznym i zarządzania kryzysowego wymaga także, aby państwa członkowskie stosowały na potrzeby określenia zagrożeń dotyczących bezpieczeństwa dostaw energii elektrycznej takie same metody i definicje i były w stanie skutecznie porównywać swoje wyniki oraz wyniki swoich sąsiadów w tym zakresie. Niniejsze rozporządzenie określa dwa wskaźniki monitorowania bezpieczeństwa dostaw energii elektrycznej w Unii: „oczekiwaną ilość niedostarczonej energii”, wyrażoną w GWh/rok, i „oczekiwany czas braku dostaw energii elektrycznej”, wyrażony w godz./rok. Wskaźniki te są częścią oceny wystarczalności zasobów na poziomie europejskim, przeprowadzanej przez ENTSO energii elektrycznej zgodnie z art. 23 rozporządzenia (UE) 2019/943. ECG powinna regularnie monitorować bezpieczeństwo dostaw energii elektrycznej w oparciu o wyniki tych wskaźników. Agencja ds. Współpracy Organów Regulacji Energetyki (ACER) również powinna stosować te wskaźniki przy składaniu sprawozdań dotyczących wyników państw członkowskich w zakresie bezpieczeństwa dostaw energii elektrycznej w ramach swoich rocznych sprawozdań z monitorowania rynku, zgodnie z art.15 rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2019/942 ⁽¹³⁾.
- (13) W celu zapewnienia spójności ocen ryzyka w sposób, który buduje zaufanie pomiędzy państwami członkowskimi podczas kryzysu elektroenergetycznego, potrzebne jest wspólne podejście do kwestii ustalania scenariuszy ryzyka. Dlatego też ENTSO energii elektrycznej, po konsultacjach z odpowiednimi zainteresowanymi stronami, powinna opracować i aktualizować wspólną metodę identyfikacji zagrożeń we współpracy z ACER i ECG w składzie obejmującym wyłącznie z przedstawicieli państw członkowskich. ENTSO energii elektrycznej powinna zaproponować tę metodę, a ACER powinna ją zatwierdzić. Przeprowadzając konsultacje z ECG, ACER ma w jak największym stopniu uwzględniać wyrażone przez tę grupę opinie. W przypadku pojawienia się istotnych nowych informacji ENTSO energii elektrycznej powinna zaktualizować wspólną metodę określania zagrożeń.
- (14) Na podstawie wspomnianej wyżej wspólnej metody ENTSO energii elektrycznej powinna regularnie sporządzać i aktualizować regionalne scenariusze kryzysu elektroenergetycznego oraz określać w odniesieniu do każdego regionu najbardziej istotne rodzaje ryzyka, takie jak ekstremalne warunki pogodowe, klęski żywiołowe,

⁽¹²⁾ Decyzja Parlamentu Europejskiego i Rady nr 1313/2013/UE z dnia 17 grudnia 2013 r. w sprawie Unijnego Mechanizmu Ochrony Ludności (Dz.U. L 347 z 20.12.2013, s. 924).

⁽¹³⁾ Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2019/942 z dnia 5 czerwca 2019 r. ustanawiające Agencję Unii Europejskiej ds. Współpracy Organów Regulacji Energetyki (zob. s. 22 niniejszego Dziennika Urzędowego).

niedobory paliwa lub celowe ataki. Rozważając scenariusz kryzysowy związany z niedoborem gazu, ryzyko zakłóceń w dostawach gazu należy oceniać na podstawie scenariuszy zakłóceń w infrastrukturze i dostawach gazu opracowanych przez europejską sieć operatorów systemów przesyłowych gazu (ENTSO gazu) zgodnie z art. 7 rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2017/1938⁽¹⁴⁾. ENTSO energii elektrycznej powinna mieć możliwość przekazywania zadań związanych z określaniem regionalnych scenariuszy kryzysu elektroenergetycznego do regionalnych centrów koordynacyjnych, ustanowionych zgodnie z art. 35 rozporządzenia (UE) 2019/943. Te przekazane zadania powinny być wykonywane pod nadzorem ENTSO energii elektrycznej. Państwa członkowskie powinny określić krajowe scenariusze kryzysu elektroenergetycznego na podstawie scenariuszy regionalnych i aktualizować je zasadniczo co cztery lata. Scenariusze te powinny stanowić podstawę planów gotowości na wypadek zagrożeń. Przy identyfikacji ryzyka na poziomie krajowym państwa członkowskie powinny opisywać wszelkie zagrożenia, jakie dostrzegają w odniesieniu do własności infrastruktury mającej znaczenie dla bezpieczeństwa dostaw energii elektrycznej, oraz wszelkie środki podjęte w celu wyeliminowania takiego ryzyka, takie jak ogólne lub sektorowe przepisy dotyczące kontrolowania inwestycji lub specjalne uprawnienia niektórych udziałowców, ze wskazaniem powodów, dla których ich zdaniem środki te są konieczne i proporcjonalne.

- (15) Regionalne podejście do kwestii ustalania scenariuszy ryzyka oraz przyjęcie środków zapobiegawczych, przygotowawczych i łagodzących powinno przynieść istotne korzyści w zakresie skuteczności środków i optymalnego wykorzystania zasobów. Ponadto, podczas jednoczesnego kryzysu elektroenergetycznego, skoordynowane i uzgodnione podejście zapewni spójną reakcję i zmniejszy ryzyko negatywnych skutków zewnętrznych jakie mogłoby mieć dla sąsiednich państw członkowskich zastosowanie wyłącznie środków krajowych. W związku z tym niniejsze rozporządzenie nakłada na państwa członkowskie obowiązek współpracy w kontekście regionalnym.
- (16) Regionalne centra koordynacyjne powinny wykonywać zadania o znaczeniu regionalnym powierzone im zgodnie z rozporządzeniem (UE) 2019/943. Aby mogły one skutecznie wykonywać swoje zadania oraz działać w ścisłej współpracy z odpowiednimi organami krajowymi w celu zapobiegania incydentom związanym z energią elektryczną o większej skali i ich łagodzenia, współpracę regionalną wynikającą z niniejszego rozporządzenia należy oprzeć na strukturach współpracy regionalnej stosowanych na poziomie technicznym, a mianowicie grupach państw członkowskich przypisanych do tego samego regionalnego centrum koordynacyjnego. Regiony geograficzne regionalnych centrów koordynacyjnych mają zatem znaczenie przy określaniu regionalnych scenariuszy kryzysu elektroenergetycznego i ocenach ryzyka. Państwa członkowskie powinny mieć jednak możliwość formowania podgrup w obrębie regionów, tak aby wspólnie wdrażać konkretne środki regionalne lub współpracować w tym celu w ramach istniejących regionalnych forów współpracy, gdyż podczas kryzysu elektroenergetycznego techniczne zdolności zapewniania wzajemnej pomocy są kluczowe. Wynika to z faktu, że w sytuacji kryzysu elektroenergetycznego nie wszystkie państwa członkowskie z większego regionu będą w stanie dostarczyć energię elektryczną innemu państwu członkowskiemu. W związku z tym, nie ma potrzeby, aby wszystkie państwa członkowskie w regionie zawierały porozumienia regionalne w sprawie konkretnych środków regionalnych. Umowy takie powinny być zamiast tego zawierane przez państwa członkowskie, które mają techniczną zdolność udzielania sobie wzajemnej pomocy.
- (17) Rozporządzenie (UE) 2019/943 przewiduje używanie wspólnej metody oceny wystarczalności zasobów na poziomie europejskim w perspektywie średnio- i długoterminowej (w przedziale od następnego roku do następnych 10 lat) w celu zapewnienia podejmowania przez państwa członkowskie decyzji dotyczących ewentualnych potrzeb inwestycyjnych w sposób przejrzysty i wspólnie uzgodniony. Ocena wystarczalności zasobów na poziomie europejskim służy innemu celom niż oceny wystarczalności w perspektywie krótkoterminowej, które są stosowane do wykrywania ewentualnych problemów związanych z wystarczalnością w krótkich przedziałach czasowych, mianowicie oceny wystarczalności sezonowej (na następne sześć miesięcy) oraz oceny wystarczalności w przedziale od następnego tygodnia do co najmniej następnego dnia. W przypadku ocen w perspektywie krótkoterminowej istnieje potrzeba opracowania wspólnego podejścia do sposobu wykrywania ewentualnych problemów związanych z wystarczalnością. ENTSO energii elektrycznej powinna przeprowadzać oceny wystarczalności zimowej i letniej mające na celu ostrzeżenie państw członkowskich i operatorów systemów przesyłowych o zagrożeniach w zakresie bezpieczeństwa dostaw, jakie mogą wystąpić w ciągu następnych sześciu miesięcy. W celu udoskonalenia tych ocen wystarczalności ENTSO energii elektrycznej powinna opracować na ich potrzeby wspólną probabilistyczną metodę, po konsultacjach z odpowiednimi zainteresowanymi stronami i we współpracy z ACER i ECG w składzie obejmującym wyłącznie przedstawicieli państw członkowskich. ENTSO energii elektrycznej powinna zaproponować ACER tę metodę i jej aktualizacje, a ACER powinna zatwierdzić wniosek i jego aktualizacje. Przeprowadzając konsultacje z ECG, ACER ma w jak największym stopniu uwzględniać wyrażane przez tę grupę opinie. W przypadku pojawienia się istotnych nowych informacji ENTSO energii elektrycznej powinna zaktualizować metodę. ENTSO energii elektrycznej powinna mieć możliwość przekazywania regionalnym centrom koordynacyjnym zadań związanych z ocenami wystarczalności sezonowej, lecz przekazane zadania powinny być wykonywane pod nadzorem ENTSO energii elektrycznej.

⁽¹⁴⁾ Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2017/1938 z dnia 25 października 2017 r. dotyczące środków zapewniających bezpieczeństwo dostaw gazu ziemnego i uchylające rozporządzenie (UE) nr 994/2010 (Dz.U. L 280 z 28.10.2017, s. 1).

- (18) Operatorzy systemów przesyłowych powinni stosować metodę wykorzystywaną na potrzeby przygotowania ocen wystarczalności sezonowej przy wykonywaniu wszelkich innych ocen ryzyka krótkoterminowego, tzn. prognoz wystarczalności mocy wytwórczych w przedziale od następnego tygodnia do co najmniej następnego dnia przewidzianych w rozporządzeniu (UE) 2017/1485.
- (19) W celu zapewnienia wspólnego podejścia do kwestii zapobiegania kryzysom elektroenergetycznym i zarządzania nimi właściwy organ każdego państwa członkowskiego powinien sporządzić plan gotowości na wypadek zagrożeń na podstawie regionalnych i krajowych scenariuszy kryzysu elektroenergetycznego. Właściwe organy powinny przeprowadzić konsultacje z zainteresowanymi stronami lub z przedstawicielami grup zainteresowanych stron, jeżeli mają one znaczenie z punktu widzenia zapobiegania kryzysom elektroenergetycznym i radzenia sobie z nimi, takimi jak przedstawiciele wytwórców lub ich organizacje branżowe, bądź też przedstawiciele operatorów systemów dystrybucyjnych. W tym celu właściwe organy powinny podjąć decyzję w sprawie odpowiednich ustaleń dotyczących przeprowadzania konsultacji. Plany gotowości na wypadek zagrożeń powinny określać skuteczne, proporcjonalne i niedyskryminacyjne środki w odniesieniu do wszystkich ustalonych scenariuszy kryzysu elektroenergetycznego. Należy odpowiednio uwzględnić to, jak proponowane po stronie popytu i po stronie podaży środki wpływają na środowisko. Plany powinny zapewniać przejrzystość, zwłaszcza jeśli chodzi o warunki, w których można wprowadzić środki nierynkowe w celu złagodzenia kryzysów elektroenergetycznych. Wszystkie planowane środki nierynkowe powinny być zgodne z zasadami określonymi w niniejszym rozporządzeniu. Plany gotowości na wypadek zagrożeń powinny być podawane do wiadomości publicznej, przy jednoczesnym zachowaniu poufności informacji szczególnie chronionych.
- (20) Plany gotowości na wypadek zagrożeń powinny określać środki krajowe, regionalne i, w stosownych przypadkach, dwustronne. Środki regionalne i, w stosownych przypadkach, dwustronne są niezbędne zwłaszcza w przypadku wystąpienia jednoczesnego kryzysu elektroenergetycznego, gdy skoordynowane i uzgodnione podejście jest konieczne do zapewnienia spójnej reakcji i zmniejszenia ryzyka negatywnych skutków zewnętrznych. W tym celu przed przyjęciem planów gotowości na wypadek zagrożeń właściwe organy powinny konsultować się z właściwymi organami odpowiednich państw członkowskich. Odpowiednie państwa członkowskie to państwa, w których mogą wystąpić negatywne skutki zewnętrzne lub inne oddziaływanie na system elektroenergetyczny każdej ze stron, bez względu na to, czy państwa te znajdują się w tym samym regionie, czy też są bezpośrednio powiązane. Plany powinny uwzględniać odpowiednie okoliczności krajowe, w tym sytuację regionów najbardziej oddalonych w rozumieniu art. 349 Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej oraz niektórych mikrosystemów wydzielonych, które nie są połączone z krajowymi systemami przesyłowymi. W tym względzie, państwa członkowskie powinny wyciągnąć odpowiednie wnioski w odniesieniu, między innymi, do przepisów niniejszego rozporządzenia dotyczących określania scenariuszy kryzysu elektroenergetycznego na poziomie regionalnym oraz środków regionalnych i dwustronnych określonych w planach gotowości na wypadek zagrożeń, a także do przepisów dotyczących pomocy. Plany te powinny w jasny sposób określać rolę i obowiązki właściwych organów. Środki krajowe powinny w pełni uwzględniać uzgodnione środki regionalne oraz dwustronne, a także w pełni wykorzystywać możliwości, jakie daje współpraca regionalna. Plany powinny mieć techniczny i operacyjny charakter, a ich celem ma być uniknięcie wystąpienia lub eskalacji kryzysu elektroenergetycznego i łagodzenie jego skutków.
- (21) Plany gotowości na wypadek zagrożeń powinny być regularnie aktualizowane. Aby zapewnić aktualność i skuteczność planów, właściwe organy państw członkowskich każdego regionu powinny co dwa lata organizować, we współpracy z operatorami systemów przesyłowych i innymi odpowiednimi zainteresowanymi stronami, symulacje kryzysów elektroenergetycznych w celu sprawdzenia ich adekwatności.
- (22) Wzór przewidziany w niniejszym rozporządzeniu, ma na celu ułatwienie przygotowania planów, co umożliwi uwzględnienie dodatkowych szczegółowych informacji na temat danego państwa członkowskiego. Wzór ma również ułatwić konsultacje z innymi państwami członkowskimi w danym regionie oraz z ECG. Konsultacje prowadzone w ramach regionu i za pośrednictwem ECG powinny zapewnić, aby środki podejmowane w jednym państwie członkowskim lub regionie nie stwarzały zagrożenia dla bezpieczeństwa dostaw energii elektrycznej w innych państwach członkowskich lub regionach.
- (23) Ważną kwestią jest ułatwienie wymiany informacji i zwiększenie przejrzystości między państwami członkowskimi w przypadkach, gdy mają one konkretne, poważne i wiarygodne informacje, że może dojść do kryzysu elektroenergetycznego. W takich przypadkach zainteresowane państwa członkowskie powinny bez zbędnej zwłoki informować Komisję, sąsiednie państwa członkowskie oraz ECG, przekazując w szczególności informacje na temat przyczyn pogorszenia sytuacji w zakresie dostaw energii elektrycznej, planowanych środków służących zapobieżeniu kryzysowi elektroenergetycznemu oraz ewentualnej potrzeby uzyskania pomocy od innych państw członkowskich.

- (24) Wymiana informacji w przypadku kryzysu elektroenergetycznego ma kluczowe znaczenie dla zapewnienia skoordynowanych działań i ukierunkowanej pomocy. Dlatego też, w obliczu kryzysu elektroenergetycznego niniejsze rozporządzenie nakłada na właściwy organ obowiązek informowania o nim bez zbędnej zwłoki państw członkowskich w regionie, sąsiednich państw członkowskich i Komisji. Właściwy organ powinien również przekazywać informacje na temat przyczyn kryzysu, planowanych i podjętych środków służących jego złagodzeniu oraz ewentualnej potrzeby uzyskania pomocy od innych państw członkowskich. Jeżeli ta pomoc wykracza poza kwestie bezpieczeństwa dostaw energii elektrycznej, obowiązujące ramy prawne powinien stanowić Unijny Mechanizm Ochrony Ludności.
- (25) W przypadku wystąpienia kryzysu elektroenergetycznego państwa członkowskie powinny współpracować w duchu solidarności. Oprócz tej zasady ogólnej należy wprowadzić odpowiedni przepis umożliwiający państwom członkowskim udzielanie sobie wzajemnej pomocy podczas kryzysu elektroenergetycznego. Pomoc taka powinna opierać się na uzgodnionych skoordynowanych środkach określonych w planach gotowości na wypadek zagrożeń. Niniejsze rozporządzenie daje państwom członkowskim dużą swobodę w zakresie skoordynowanych środków, a tym samym przedmiotu pomocy jakiej udzielają. To państwa członkowskie decydują o podjęciu takich skoordynowanych środków i uzgadniają je, uwzględniając popyt i podaż. Jednocześnie w niniejszym rozporządzeniu zapewnia się, by do celów uzgodnionej pomocy energia elektryczna dostarczana była w sposób skoordynowany. Państwa członkowskie powinny dokonać uzgodnień technicznych, prawnych i finansowych niezbędnych do wdrożenia uzgodnionych środków regionalnych i dwustronnych. W ramach tych uzgodnień technicznych państwa członkowskie powinny wskazać maksymalną ilość energii elektrycznej, która ma zostać dostarczona, a ilość ta powinna zostać poddana ponownej ocenie w świetle technicznej wykonalności dostawy energii, kiedy będzie wymagana pomoc w czasie kryzysu elektroenergetycznego. Następnie państwa członkowskie powinny podjąć wszystkie środki niezbędne do wdrożenia uzgodnionych środków regionalnych i dwustronnych oraz uzgodnień technicznych, prawnych i finansowych.
- (26) Ustalając skoordynowane środki oraz uzgodnienia techniczne, prawne i finansowe, a także w inny sposób wdrażając przepisy dotyczące pomocy, państwa członkowskie powinny brać pod uwagę czynniki społeczne i gospodarcze, w tym bezpieczeństwo obywateli Unii, a także kwestię proporcjonalności. Zachęca się je również do wymiany najlepszych praktyk i wykorzystania ECG jako platformy dyskusyjnej na potrzeby określania dostępnych wariantów pomocy, w szczególności w odniesieniu do skoordynowanych środków oraz niezbędnych uzgodnień technicznych, prawnych i finansowych, w tym godziwej rekompensaty. Komisja może ułatwić przygotowywanie środków regionalnych oraz dwustronnych.
- (27) Pomoc między państwami członkowskimi na mocy niniejszego rozporządzenia powinna podlegać uzgodnionej między nimi godziwej rekompensacie. Niniejsze rozporządzenie nie harmonizuje wszystkich aspektów takiej godziwej rekompensaty między państwami członkowskimi. Przed udzieleniem pomocy państwa członkowskie powinny zatem uzgodnić postanowienia dotyczące godziwej rekompensaty. Państwo członkowskie zwracające się o pomoc powinno bezzwłocznie wypłacić państwu członkowskiemu udzielającemu pomocy godziwą rekompensatę lub zapewnić jej bezzwłoczną wypłatę. Komisja powinna przedstawić niewiążące wytyczne dotyczące kluczowych elementów godziwej rekompensaty oraz innych elementów uzgodnień technicznych, prawnych i finansowych.
- (28) Udzielając pomocy na podstawie niniejszego rozporządzenia, państwa członkowskie wdrażają prawo Unii i w związku z tym mają obowiązek przestrzegania praw podstawowych gwarantowanych przez prawo Unii. Pomoc taka może zatem, w zależności między innymi od tego, jakie środki zostały uzgodnione między państwami członkowskimi, pociągać za sobą obowiązek wypłaty przez dane państwo członkowskie rekompensaty na rzecz podmiotów, na które środki te mają wpływ. Tam, gdzie to konieczne, państwa członkowskie powinny więc zapewnić wprowadzenie krajowych zasad dotyczących rekompensaty zgodnych z prawem Unii, w szczególności z prawami podstawowymi. Ponadto państwo członkowskie, które otrzymuje pomoc, powinno ostatecznie pokryć wszelkie uzasadnione koszty poniesione przez inne państwo członkowskie w związku z udzieleniem pomocy zgodnie z krajowymi przepisami dotyczącymi rekompensaty.
- (29) W przypadku wystąpienia kryzysu elektroenergetycznego pomoc powinna zostać udzielona, nawet jeżeli państwa członkowskie nie uzgodniły jeszcze skoordynowanych środków oraz nie dokonały uzgodnień technicznych, prawnych i finansowych wymaganych przez przepisy niniejszego rozporządzenia dotyczące pomocy. Aby w takiej sytuacji móc udzielić pomocy zgodnie z przepisami niniejszego rozporządzenia, państwa członkowskie powinny ustalić doraźne środki i uzgodnienia zastępujące skoordynowane środki oraz uzgodnienia techniczne, prawne i finansowe, których jeszcze nie dokonano.
- (30) Niniejsze rozporządzenie wprowadza tego typu mechanizm pomocy między państwami członkowskimi jako instrument zapobiegania kryzysom elektroenergetycznym lub ich złagodzenia w obrębie Unii. Komisja powinna zatem dokonać przeglądu mechanizmu pomocy w świetle doświadczeń zdobytych podczas jego funkcjonowania i, w stosownych przypadkach, zaproponować jego zmiany.

- (31) Niniejsze rozporządzenie powinno umożliwiać przedsiębiorstwom energetycznym i odbiorcom energii elektrycznej stosowanie mechanizmów rynkowych określonych w rozporządzeniu (UE) 2019/943 i dyrektywie (UE) 2019/944 tak długo, jak jest to możliwe przy opanowywaniu kryzysów elektroenergetycznych. Nawet w przypadku kryzysów elektroenergetycznych należy przestrzegać przepisów regulujących rynek wewnętrzny oraz przepisów dotyczących pracy systemu. Przepisy te obejmują art. 22 ust. 1 lit. i) rozporządzenia (UE) 2017/1485 i art. 35 rozporządzenia (UE) 2017/2196, które regulują ograniczenie transakcji, ograniczenie zapewnienia międzyobszarowych zdolności przesyłowych na potrzeby alokacji zdolności przesyłowych bądź ograniczenie zapewniania grafików. Oznacza to, że środki nierynkowe, takie jak przymusowe odłączenie odbioru bądź udostępnienie dodatkowych dostaw wykraczające poza normalne funkcjonowanie rynku, powinny być stosowane wyłącznie w ostateczności, gdy wszystkie możliwości zapewniane przez rynek zostały wyczerpane. W związku z tym, przymusowe odłączenie odbioru powinno być wprowadzane tylko wtedy, gdy wszystkie możliwości dobrowolnego odłączenia odbioru zostaną wyczerpane. Ponadto wszelkie środki nierynkowe powinny być konieczne, proporcjonalne i niedyskryminacyjne oraz mieć charakter tymczasowy.
- (32) W celu zapewnienia przejrzystości po kryzysie elektroenergetycznym właściwy organ, który ogłosił kryzys elektroenergetyczny, powinien przeprowadzić ocenę *ex post* kryzysu i jego skutków. W ocenie tej należy uwzględnić, między innymi, skuteczność i proporcjonalność podjętych środków, a także ich koszt ekonomiczny. Powinna ona również obejmować aspekty transgraniczne, takie jak wpływ środków na inne państwa członkowskie oraz zakres pomocy, jaką państwo członkowskie, które ogłosiło kryzys, od nich uzyskało.
- (33) Obowiązki dotyczące przejrzystości powinny zapewnić, aby wszelkie środki służące zapobieganiu kryzysom elektroenergetycznym lub zarządzaniu nimi były zgodne z zasadami rynku wewnętrznego oraz z zasadami współpracy i solidarności, które leżą u podstaw unii energetycznej.
- (34) Niniejsze rozporządzenie wzmacnia rolę ECG. Grupa ta powinna wykonywać konkretne zadania związane przede wszystkim z opracowaniem metody określania regionalnych scenariuszy kryzysów elektroenergetycznych oraz metody dokonywania ocen wystarczalności w perspektywie krótkoterminowej i sezonowej, a także z przygotowaniem planów na wypadek zagrożeń, i powinna odgrywać zasadniczą rolę w monitorowaniu skuteczności działania państw członkowskich w dziedzinie bezpieczeństwa dostaw energii elektrycznej, a także w opracowywaniu na tej podstawie najlepszych praktyk.
- (35) Kryzys elektroenergetyczny może wykroczyć poza granice Unii aż do terytorium umawiających się stron Wspólnoty Energetycznej. Jako strona Traktatu o Wspólnocie Energetycznej Unia powinna propagować zmiany do tego traktatu w celu stworzenia zintegrowanego rynku i jednolitej przestrzeni regulacyjnej przez stworzenie odpowiednich i stabilnych ram regulacyjnych. Aby zapewnić skuteczne zarządzanie kryzysowe, Unia powinna ściśle współpracować z umawiającymi się stronami Wspólnoty Energetycznej w zakresie zapobiegania kryzysom elektroenergetycznym, przygotowania się na nie oraz postępowania w razie ich wystąpienia.
- (36) W przypadku gdy Komisja, ACER, ECG, ENTSO energii elektrycznej, państwa członkowskie oraz ich właściwe organy regulacyjne lub wszelkie inne organy, podmioty lub osoby, otrzymają informacje poufne zgodnie z niniejszym rozporządzeniem, powinny one zagwarantować poufność tych informacji. W tym celu informacje poufne powinny podlegać przepisom unijnym i krajowym dotyczącym postępowania z poufnymi informacjami i procesami.
- (37) Ponieważ niniejszego rozporządzenia, to jest zapewnienie gotowości na wypadek zagrożeń w Unii w najbardziej skuteczny i efektywny sposób, nie może zostać osiągnięty w sposób wystarczający przez państwa członkowskie, natomiast ze względu na swoją skalę i skutki możliwe jest lepsze jego osiągnięcie na poziomie Unii, może ona podjąć działania zgodnie z zasadą pomocniczości, określoną w art. 5 Traktatu o Unii Europejskiej. Zgodnie z zasadą proporcjonalności, określoną w tym samym artykule, niniejsze rozporządzenie nie wykracza poza to, co jest konieczne do osiągnięcia tego celu.
- (38) Obecnie jedynym państwem członkowskim, które nie jest bezpośrednio połączone z innym państwem członkowskim, jest Cypr. W odniesieniu do niektórych przepisów niniejszego rozporządzenia należy wyjaśnić, że dopóki sytuacja ta nie ulegnie zmianie, przepisy te, a konkretnie przepisy dotyczące identyfikacji regionalnych scenariuszy kryzysu elektroenergetycznego, uwzględnienia regionalnych i dwustronnych środków określonych w planach gotowości na wypadek zagrożeń oraz przepisy w sprawie pomocy, nie mają zastosowania do Cypru. Zachęca się Cypr i odpowiednie pozostałe państwa członkowskie do opracowania, przy wsparciu Komisji, alternatywnych środków i procedur w dziedzinach objętych tymi przepisami, pod warunkiem że takie alternatywne środki i procedury nie naruszają skutecznego stosowania niniejszego rozporządzenia między pozostałymi państwami członkowskimi.

(39) Należy uchylić dyrektywę 2005/89/WE,

PRZYJMUJĄ NINIEJSZE ROZPORZĄDZENIE:

ROZDZIAŁ I

Przepisy ogólne

Artykuł 1

Przedmiot

Niniejszym rozporządzeniem ustanawia się przepisy dotyczące współpracy między państwami członkowskimi w celu zapobiegania kryzysom elektroenergetycznym, przygotowania się na nie oraz zarządzania nimi w duchu solidarności i przejrzystości oraz z pełnym uwzględnieniem wymogów konkurencyjnego wewnętrznego rynku energii elektrycznej.

Artykuł 2

Definicje

Na potrzeby niniejszego rozporządzenia stosuje się następujące definicje:

- 1) „bezpieczeństwo dostaw energii elektrycznej” oznacza zdolność systemu elektroenergetycznego do zagwarantowania dostawy energii elektrycznej do odbiorców na jasno określonym poziomie wydajności ustalonym przez dane państwa członkowskie;
- 2) „operator systemu przesyłowego” oznacza operatora systemu przesyłowego zdefiniowanego w art. 2 pkt 35 dyrektywy (UE) 2019/944;
- 3) „dystrybucja” oznacza dystrybucję zdefiniowaną w art. 2 pkt 28 dyrektywy (UE) 2019/944;
- 4) „przepływ transgraniczny” oznacza przepływ transgraniczny zdefiniowany w art. 2 pkt 3 rozporządzenia (UE) 2019/943;
- 5) „międzyobszarowe zdolności przesyłowe” oznacza zdolność wzajemnie połączonego systemu do przyjmowania transferu energii między obszarami rynkowymi;
- 6) „odbiorca” oznacza odbiorcę zdefiniowanego w art. 2 pkt 1 dyrektywy (UE) 2019/944;
- 7) „operator systemu dystrybucyjnego” oznacza operatora systemu dystrybucyjnego zdefiniowanego w art. 2 pkt 29 dyrektywy (UE) 2019/944;
- 8) „wytwarzanie” oznacza wytwarzanie zdefiniowane w art. 2 pkt 37 dyrektywy (UE) 2019/944;
- 9) „kryzys elektroenergetyczny” oznacza zaistniałą albo nieuniknioną sytuację znacznego niedoboru energii elektrycznej stwierdzonego przez państwa członkowskie i opisanego w ich planach gotowości na wypadek zagrożeń lub braku możliwości dostarczenia energii elektrycznej do odbiorców;
- 10) „jednoczesny kryzys elektroenergetyczny” oznacza kryzys elektroenergetyczny dotyczący więcej niż jedno państwo członkowskie w tym samym czasie;
- 11) „właściwy organ” oznacza krajowy organ administracyjny lub organ regulacyjny wyznaczony przez państwo członkowskie zgodnie z art. 3;
- 12) „organy regulacyjne” oznacza organy regulacyjne, o których mowa w art. 57 ust. 1 dyrektywy (UE) 2019/944;
- 13) „koordynator ds. sytuacji kryzysowych” oznacza osobę, grupę osób, zespół złożony z odpowiednich krajowych podmiotów zarządzających ds. kryzysów elektroenergetycznych lub instytucję, których zadaniem jest pełnienie roli punktu kontaktowego oraz koordynowanie przepływu informacji w czasie kryzysu elektroenergetycznego;
- 14) „środek nierynkowy” oznacza dowolny środek po stronie podaży lub popytu, który stanowi odstępstwo od zasad rynkowych lub porozumień handlowych, mający na celu złagodzenie kryzysu elektroenergetycznego;

- 15) „wytwórca” oznacza wytwórcę zdefiniowanego w art. 2 pkt 38 dyrektywy (UE) 2019/944;
- 16) „region” oznacza grupę państw członkowskich, których operatorzy systemów przesyłowych przypisani są do jednego regionalnego centrum koordynacyjnego, zgodnie z art. 36 rozporządzenia (UE) 2019/943;
- 17) „podgrupa” oznacza grupę państw członkowskich w obrębie regionu posiadających techniczną zdolność do udzielenia sobie wzajemnej pomocy zgodnie z art. 15;
- 18) „wczesne ostrzeżenie” oznacza przekazanie konkretnych, poważnych i wiarygodnych informacji wskazujących na to, że może wystąpić zdarzenie, które prawdopodobnie doprowadzi do znacznego pogorszenia sytuacji w zakresie dostaw energii elektrycznej i prawdopodobnie może skutkować kryzysem elektroenergetycznym;
- 19) „przesył” oznacza przesył zdefiniowany w art. 2 pkt 34 dyrektywy (UE) 2019/944;
- 20) „przedsiębiorstwo energetyczne” oznacza przedsiębiorstwo energetyczne zdefiniowane w art. 2 pkt 57 dyrektywy (UE) 2019/944;
- 21) „alokacja zdolności przesyłowych” oznacza przydział międzyobszarowych zdolności przesyłowych;
- 22) „energia ze źródeł odnawialnych” oznacza energię ze źródeł odnawialnych lub energię odnawialną zdefiniowaną w art. 2 pkt 31 dyrektywy (UE) 2019/944.

Artykuł 3

Właściwy organ

1. Najwcześniej jak to możliwe i nie później niż do dnia 5 stycznia 2020 r. każde państwo członkowskie wyznacza krajowy organ administracyjny lub regulacyjny jako właściwy organ. Właściwe organy są odpowiedzialne za wykonywanie zadań przewidzianych w niniejszym rozporządzeniu i współpracują ze sobą w celu ich realizacji. W stosownych przypadkach, do czasu wyznaczenia właściwego organu podmioty krajowe odpowiedzialne za bezpieczeństwo dostaw energii elektrycznej wykonują zadania właściwego organu zgodnie z niniejszym rozporządzeniem.
2. Państwa członkowskie niezwłocznie przekazują Komisji i ECG oraz podają do publicznej wiadomości nazwy i dane kontaktowe swoich właściwych organów wyznaczonych na podstawie ust. 1 a także informacje o wszelkich zmianach w tym względzie.
3. Państwa członkowskie mogą zezwolić właściwemu organowi na przekazanie innym podmiotom zadań operacyjnych dotyczących planowania w zakresie gotowości na wypadek zagrożeń i zarządzania ryzykiem przewidzianych w niniejszym rozporządzeniu. Przekazane zadania wykonywane są pod nadzorem właściwego organu i określone w planie gotowości na wypadek zagrożeń zgodnie z art. 11 ust. 1 lit. b).

ROZDZIAŁ II

Ocena ryzyka

Artykuł 4

Ocena zagrożeń dla bezpieczeństwa dostaw energii elektrycznej

Każdy właściwy organ zapewnia przeprowadzanie ocen wszystkich istotnych rodzajów ryzyka dla bezpieczeństwa dostaw energii elektrycznej zgodnie z zasadami określonymi w niniejszym rozporządzeniu oraz w rozdziale IV rozporządzenia (UE) 2019/943. W tym celu współpracuje on z operatorami systemów przesyłowych, operatorami systemów dystrybucyjnych, organami regulacyjnymi, ENTSO energii elektrycznej, regionalnymi centrami koordynacyjnymi oraz innymi odpowiednimi zainteresowanymi stronami, w zależności od potrzeb.

Artykuł 5

Metoda ustalania regionalnych scenariuszy kryzysu elektroenergetycznego

1. W terminie do dnia 5 stycznia 2020 r. ENTSO energii elektrycznej przedkłada ACER propozycję metody ustalania najbardziej istotnych scenariuszy regionalnego kryzysów elektroenergetycznych.

2. Na bazie proponowanej metody ustala się scenariusze kryzysu elektroenergetycznego w odniesieniu do wystarczalności systemu, jego bezpieczeństwa i bezpieczeństwa paliwowego w oparciu o co najmniej następujące rodzaje ryzyka:

- a) rzadkie i ekstremalne zagrożenia naturalne;
- b) zagrożenia awariami wykraczające poza kryterium bezpieczeństwa N-1 oraz wyjątkowe zdarzenia awaryjne;
- c) zagrożenia wtórne, w tym konsekwencje celowych ataków i niedoborów paliwa.

3. Proponowana metoda zawiera co najmniej następujące elementy:

- a) uwzględnienie wszystkich odpowiednich okoliczności krajowych i regionalnych, w tym wszelkich podgrup;
- b) wzajemne oddziaływanie i korelację ryzyka transgranicznego;
- c) symulacje scenariuszy jednoczesnych kryzysów elektroenergetycznych;
- d) klasyfikację ryzyka według jego oddziaływania i prawdopodobieństwa;
- e) zasady dotyczące sposobu przetwarzania informacji szczególnie chronionych w sposób, który zapewnia przejrzystość względem opinii publicznej.

4. Rozważając ryzyko zakłóceń w dostawach gazu w kontekście określania rodzajów ryzyka zgodnie z ust. 2 lit. c) niniejszego artykułu, ENTSO energii elektrycznej wykorzystuje scenariusze dotyczące zakłóceń w dostawach gazu ziemnego infrastrukturze i infrastrukturze opracowane przez ENTSO gazu na podstawie art. 7 rozporządzenia (UE) 2017/1938.

5. Przed przedstawieniem proponowanej metody ACER, ENTSO energii elektrycznej przeprowadza konsultacje obejmujące przynajmniej regionalne centra koordynacyjne, organizacje branżowe i organizacje konsumentów, wytwórców lub ich organizacje branżowe, operatorów systemów przesyłowych i odpowiednich operatorów systemów dystrybucyjnych, właściwe organy, organy regulacyjne i inne odpowiednie organy krajowe. ENTSO energii elektrycznej w należyty sposób uwzględnia wyniki tych konsultacji i wraz z proponowaną metodą przedstawia je na posiedzeniu ECG.

6. W terminie dwóch miesięcy od otrzymania proponowanej metody ACER, po konsultacji z ECG w składzie obejmującym wyłącznie przedstawicieli państw członkowskich, zatwierdza propozycję lub ją zmienia. ENTSO energii elektrycznej i ACER publikują ostateczną wersję metody na swoich stronach internetowych.

7. W przypadku pojawienia się istotnych nowych informacji ENTSO energii elektrycznej aktualizuje i udoskonala metodę zgodnie z ust. 1–6. ECG w składzie obejmującym wyłącznie przedstawicieli państw członkowskich może zalecić, a ACER lub Komisja mogą zwrócić się z wnioskiem o dokonanie takich aktualizacji i udoskonaleń, przedstawiając stosowne uzasadnienie. W terminie sześciu miesięcy od otrzymania wniosku ENTSO energii elektrycznej przedkłada ACER projekt proponowanych poprawek. W terminie dwóch miesięcy od otrzymania takiego projektu ACER, po konsultacji z ECG w składzie obejmującym wyłącznie przedstawicieli państw członkowskich, zatwierdza proponowane poprawki lub wprowadza do nich zmiany. ENTSO energii elektrycznej i ACER publikują ostateczną wersję zaktualizowanej metody na swoich stronach internetowych.

Artykuł 6

Ustalanie regionalnych scenariuszy kryzysu elektroenergetycznego

1. W terminie sześciu miesięcy od zatwierdzenia metody zgodnie z art. 5 ust. 6 ENTSO energii elektrycznej na podstawie tej metody i w ścisłej współpracy z ECG, regionalnymi centrami koordynacyjnymi, właściwymi organami i organami regulacyjnymi, ustala najbardziej istotne scenariusze kryzysu elektroenergetycznego dla każdego regionu. Zadania związane z ustalaniem regionalnych scenariuszy kryzysu elektroenergetycznego ENTSO energii elektrycznej może przekazać regionalnym centrom koordynacyjnym.

2. ENTSO energii elektrycznej przedkłada regionalne scenariusze kryzysu elektroenergetycznego odpowiednim operatorom systemów przesyłowych, regionalnym centrom koordynacyjnym, właściwym organom i organom regulacyjnym oraz ECG. ECG może zalecić zmiany.

3. ENTSO energii elektrycznej dokonuje aktualizacji regionalnych scenariuszy kryzysu elektroenergetycznego co cztery lata, chyba że okoliczności wymagają częstszych aktualizacji.

Artykuł 7

Ustalanie krajowych scenariuszy kryzysu elektroenergetycznego

1. W terminie czterech miesięcy od ustalenia regionalnych scenariuszy kryzysu elektroenergetycznego zgodnie z art. 6 ust. 1 właściwy organ ustala najbardziej istotne krajowe scenariusze kryzysu elektroenergetycznego.
2. Przy ustalaniu krajowych scenariuszy kryzysu elektroenergetycznego właściwy organ konsultuje się z operatorami systemów przesyłowych, operatorami systemów dystrybucyjnych, których właściwy organ uznaje za odpowiednich, odpowiednimi wytwórcami lub ich organizacjami branżowymi oraz organem regulacyjnym, o ile nie jest nim właściwy organ.
3. Krajowe scenariusze kryzysu elektroenergetycznego są ustalane co najmniej w oparciu o ryzyka, o których mowa w art. 5 ust. 2, i muszą być zgodne z regionalnymi scenariuszami kryzysu elektroenergetycznego ustalonymi na zgodnie z art. 6 ust. 1. Państwa członkowskie dokonują aktualizacji krajowych scenariuszy kryzysu elektroenergetycznego co cztery lata, chyba że okoliczności wymagają częstszych aktualizacji.
4. W terminie czterech miesięcy od ustalenia regionalnych scenariuszy kryzysu elektroenergetycznego zgodnie z art. 6 ust. 1, państwa członkowskie informują ECG i Komisję o swoich ocenach ryzyka, jakie zauważają odnośnie do kwestii własności infrastruktury mającej znaczenie dla bezpieczeństwa dostaw energii elektrycznej, oraz o wszelkich środkach podjętych w celu zapobiegania takim zagrożeniom lub ich łagodzenia, wskazując przy tym, dlaczego uważają takie środki za konieczne i proporcjonalne.

Artykuł 8

Metoda dokonywania ocen wystarczalności w perspektywie krótkoterminowej i sezonowej

1. W terminie do dnia 5 stycznia 2020 r. ENTSO energii elektrycznej przedkłada ACER propozycję metody dokonywania oceny wystarczalności w perspektywie sezonowej i krótkoterminowej, a mianowicie wystarczalności miesięcznej, w przedziale od następnego tygodnia do przynajmniej następnego dnia, która obejmuje co najmniej następujące aspekty:
 - a) niepewność parametrów wejściowych, takich jak prawdopodobieństwo wystąpienia przerwy w zdolności przesyłowej, prawdopodobieństwo nieplanowanego wyłączenia w elektrowniach, trudne warunki pogodowe, zmienność zapotrzebowania, w szczególności zapotrzebowanie szczytowe w związane z warunkami pogodowymi, a także zmienność produkcji energii ze źródeł odnawialnych;
 - b) prawdopodobieństwo wystąpienia kryzysu elektroenergetycznego;
 - c) prawdopodobieństwo wystąpienia jednoczesnego kryzysu elektroenergetycznego.
2. Metoda, o której mowa w ust. 1, ma przewidywać zastosowanie podejścia probabilistycznego, w tym wielu scenariuszy, oraz uwzględniać kontekst krajowy, regionalny i unijny, w tym poziom wzajemnych połączeń między państwami członkowskimi oraz, w miarę możliwości, z państwami trzecimi w obszarach synchronicznych Unii. Metoda uwzględnia specyfikę sektora energetycznego każdego państwa członkowskiego, w tym szczególne warunki pogodowe i okoliczności zewnętrzne.
3. Przed przedstawieniem proponowanej metody ENTSO energii elektrycznej przeprowadza konsultacje obejmujące przynajmniej regionalne centra koordynacyjne, organizacje branżowe i organizacje konsumentów, wytwórców lub ich organizacje branżowe, operatorów systemów przesyłowych, odpowiednich operatorów systemów dystrybucyjnych, właściwe organy, organy regulacyjne i inne odpowiednie organy krajowe. ENTSO energii elektrycznej w należyty sposób uwzględni wyniki tych konsultacji i wraz z proponowaną metodą przedstawia je na posiedzeniu ECG.
4. W terminie dwóch miesięcy od otrzymania proponowanej metody ACER, po konsultacji z ECG w składzie obejmującym wyłącznie przedstawicieli państw członkowskich, dokonuje zatwierdzenia propozycji lub jej zmiany. ENTSO energii elektrycznej i ACER publikują ostateczną wersję metody na swoich stronach internetowych.

5. W przypadku pojawienia się istotnych nowych informacji, ENTSO energii elektrycznej aktualizuje i udoskonala metodę zgodnie z ust. 1–4. ECG w składzie obejmującym wyłącznie przedstawicieli państw członkowskich może zalecić, a ACER lub Komisja może zwrócić się z wnioskiem o dokonanie takich aktualizacji i udoskonaleń, przedstawiając stosowne uzasadnienie. W terminie sześciu miesięcy od otrzymania wniosku ENTSO energii elektrycznej przedkłada ACER projekt proponowanych poprawek. W terminie dwóch miesięcy od otrzymania takiego projektu ACER, po konsultacji z ECG w składzie obejmującym wyłącznie przedstawicieli państw członkowskich, zatwierdza proponowane poprawki lub wprowadza do nich zmiany. ENTSO energii elektrycznej i ACER publikują ostateczną wersję zaktualizowanej metody na swoich stronach internetowych.

Artykuł 9

Oceny wystarczalności w perspektywie krótkoterminowej i sezonowej

1. Wszystkich ocen wystarczalności w perspektywie krótkoterminowej, niezależnie od tego, czy na poziomie krajowym, regionalnym czy Unii, dokonuje się zgodnie z metodą opracowaną na podstawie art. 8.
2. ENTSO energii elektrycznej dokonuje ocen wystarczalności sezonowej zgodnie z metodą opracowaną na podstawie art. 8. Publikuje ona wyniki dla oceny wystarczalności zimowej do dnia 1 grudnia każdego roku oraz dla oceny wystarczalności letniej do dnia 1 czerwca każdego roku. Zadania związane z ocenami wystarczalności ENTSO energii elektrycznej może powierzyć regionalnym centrom koordynacyjnym. Ocenę wystarczalności przedstawia na posiedzeniu ECG, która może – w stosownych przypadkach – wydać zalecenia.
3. Regionalne centra koordynacyjne przeprowadzają oceny wystarczalności w przedziale czasowym od następnego tygodnia do co najmniej następnego dnia zgodnie z rozporządzeniem (UE) 2017/1485, na bazie metody przyjętej na podstawie art. 8 niniejszego rozporządzenia.

ROZDZIAŁ III

Plany gotowości na wypadek zagrożeń

Artykuł 10

Sporządzanie planów gotowości na wypadek zagrożeń

1. Na podstawie regionalnych i krajowych scenariuszy kryzysu elektroenergetycznego ustalonych zgodnie z art. 6 i 7 właściwy organ każdego państwa członkowskiego sporządza plan gotowości na wypadek zagrożeń po konsultacji z operatorami systemów dystrybucyjnych uznanymi za odpowiednich przez właściwy organ, z operatorami systemów przesyłowych, odpowiednimi wytwórcami lub ich organizacjami branżowymi, przedsiębiorstwami energetycznymi i gazowymi, odpowiednimi organizacjami reprezentującymi interesy przemysłowych i nieprzemysłowych odbiorców energii elektrycznej oraz organem regulacyjnym, o ile nie jest nim właściwy organ.
2. Plan gotowości na wypadek zagrożeń obejmuje środki krajowe, regionalne, a w stosownych przypadkach także środki dwustronne, jak określono w art. 11 i 12. Zgodnie z art. 16, wszelkie środki, które są planowane lub zostaną podjęte, mające na celu zapobieganie kryzysom elektroenergetycznym, przygotowanie się na nie i ich łagodzenie muszą być w pełni zgodne z zasadami regulującymi rynek wewnętrzny energii elektrycznej i pracę systemu. Środki te muszą być jasno określone, przejrzyste, proporcjonalne i niedyskryminacyjne.
3. Plan gotowości na wypadek zagrożeń opracowuje się zgodnie z art. 11 i 12 oraz ze wzorem określonym w załączniku. W razie potrzeby państwa członkowskie mogą ująć w planie gotowości na wypadek zagrożeń dodatkowe informacje.
4. Aby zapewnić spójność planów gotowości na wypadek zagrożeń, przed ich przyjęciem właściwe organy przedkładają projekty planów do konsultacji właściwym organom odpowiednich państw członkowskich w regionie oraz, jeżeli nie znajdują się one w tym samym regionie, właściwym organom bezpośrednio połączonych państw członkowskich, a także ECG.
5. W terminie sześciu miesięcy od otrzymania projektów planów gotowości na wypadek zagrożeń właściwe organy, o których mowa w ust. 4, oraz ECG mogą wydać zalecenia dotyczące projektów planów przedłożonych zgodnie z ust. 4.

6. W terminie dziewięciu miesięcy od przedłożenia projektów planów właściwe zainteresowane organy przyjmują swoje plany gotowości na wypadek zagrożeń, uwzględniając wyniki konsultacji przeprowadzonych na podstawie ust. 4 oraz wszelkie zalecenia wydane na podstawie ust. 5. Powiadamiają one niezwłocznie Komisję o swoich planach gotowości na wypadek zagrożeń.

7. Właściwe organy i Komisja publikują plany gotowości na wypadek zagrożeń na swoich stronach internetowych, zapewniając jednocześnie zachowanie poufności informacji szczególnie chronionych, dotyczących w szczególności środków związanych z zapobieganiem skutkom celowych ataków lub ich łagodzeniem. Ochrona poufności informacji szczególnie chronionych opiera się na zasadach określonych na podstawie art. 19.

8. Właściwe organy przyjmują i publikują pierwsze plany gotowości na wypadek zagrożeń do dnia 5 stycznia 2022 r. Dokonują one aktualizacji tych planów co cztery lata, chyba że okoliczności wymagają częstszych aktualizacji.

Artykuł 11

Zawartość planów gotowości na wypadek zagrożeń odnośnie do środków krajowych

1. W planie gotowości na wypadek zagrożeń każdego państwa członkowskiego określa się wszystkie środki krajowe, które są planowane lub zostaną podjęte w celu zapobiegania kryzysom elektroenergetycznym ustalonym zgodnie z art. 6 i 7, przygotowania się na nie i ich łagodzenia. Plan ten musi co najmniej:

- a) zawierać streszczenie scenariuszy kryzysu elektroenergetycznego określonych dla odpowiedniego państwa członkowskiego i regionu, zgodnie z procedurą określoną w art. 6 i 7;
- b) określać rolę i obowiązki właściwego organu oraz opisywać, jakie zadania zostały ewentualnie przekazane innym organom;
- c) opisywać środki krajowe służące zapobieganiu ryzykom ustalonym zgodnie z art. 6 i 7 lub przygotowaniu się na nie;
- d) zawierać wskazanie krajowego koordynatora i określać jego zadania;
- e) określać szczegółowe procedury, jakie mają być stosowane w przypadku kryzysów elektroenergetycznych, w tym odpowiednie schematy obiegu informacji;
- f) określać wkład środków rynkowych w opanowanie kryzysów elektroenergetycznych, w szczególności środków po stronie popytu i po stronie podaży;
- g) określać możliwe środki nierynkowe, jakie mają zostać wdrożone w przypadku kryzysów elektroenergetycznych, wskazując ich czynniki uruchamiające, warunki i procedury ich realizacji oraz wskazując sposób spełnienia przez nie wymogów określonych w art. 16 oraz wymogów środków regionalnych i dwustronnych;
- h) zapewnić ramy ręcznego zmniejszania obciążenia, określające okoliczności, w których obciążenia mają być zmniejszane, oraz, w odniesieniu do bezpieczeństwa publicznego i bezpieczeństwa osobistego, określające, które kategorie użytkowników energii elektrycznej są zgodnie z prawem krajowym uprawnione do uzyskania szczególnej ochrony przed odłączeniem, oraz uzasadniające konieczność takiej ochrony, a także określające, w jaki sposób operatorzy systemów przesyłowych i dystrybucyjnych zainteresowanych państw członkowskich mają zmniejszyć zużycie energii;
- i) opisywać mechanizmy wykorzystywane do informowania opinii publicznej o kryzysach elektroenergetycznych;
- j) opisywać środki krajowe konieczne do wdrożenia i egzekwowania środków regionalnych oraz, w stosownych przypadkach, dwustronnych uzgodnionych na podstawie art. 12;
- k) zawierać informacje na temat powiązanych i niezbędnych planów dotyczących rozwijania przyszłej sieci, która pomoże uporać się z konsekwencjami ustalonych scenariuszy kryzysu elektroenergetycznego.

2. Środki krajowe w pełni uwzględniają środki regionalne i, w stosownych przypadkach, środki dwustronne uzgodnione na podstawie art. 12 i nie mogą zagrażać bezpieczeństwu operacyjnemu ani bezpieczeństwu systemu przesyłowego, ani też nie mogą zagrażać bezpieczeństwu dostaw energii elektrycznej w innych państwach członkowskich.

Artykuł 12

Zawartość planów gotowości na wypadek zagrożeń odnośnie do środków regionalnych i dwustronnych

1. Oprócz środków krajowych, o których mowa w art. 11, plan gotowości na wypadek zagrożeń każdego państwa członkowskiego obejmuje środki regionalne i, w stosownych przypadkach, środki dwustronne mające na celu zapewnienie właściwego zapobiegania kryzysom elektroenergetycznym o skutkach transgranicznych lub właściwe zarządzanie takimi kryzysami. Środki regionalne są uzgadniane w danym regionie pomiędzy państwami członkowskimi, które dysponują technicznymi możliwościami udzielenia sobie wzajemnej pomocy zgodnie z art. 15. W tym celu państwa członkowskie mogą też tworzyć podgrupy w danym regionie. Środki dwustronne są uzgadniane pomiędzy państwami członkowskimi, które są bezpośrednio połączone, ale nie znajdują się w tym samym regionie. Państwa członkowskie zapewniają spójność między środkami regionalnymi i dwustronnymi. Środki regionalne i dwustronne obejmują co najmniej:

- a) wyznaczenie koordynatora ds. sytuacji kryzysowych;
- b) mechanizmy wymiany informacji i współpracy;
- c) skoordynowane środki służące złagodzeniu skutków kryzysu elektroenergetycznego, w tym jednoczesnego kryzysu elektroenergetycznego, na potrzeby pomocy zgodnie z art. 15;
- d) procedury przeprowadzania testów planów gotowości na wypadek zagrożeń co roku lub co dwa lata;
- e) mechanizmy uruchamiające środki nierynkowe stosowane zgodnie z art. 16 ust. 2.

2. Zainteresowane państwa członkowskie uzgadniają środki regionalne i dwustronne, które mają być zawarte w planie gotowości na wypadek zagrożeń, po konsultacji z odpowiednimi regionalnymi centrami koordynacyjnymi. Komisja może pełnić rolę wspierającą podczas przygotowywania porozumienia w sprawie środków regionalnych i dwustronnych. Z myślą o ułatwieniu osiągnięcia takiego porozumienia Komisja może zwrócić się do ACER i ENTSO energii elektrycznej o udzielenie pomocy technicznej państwom członkowskim. Co najmniej na osiem miesięcy przed terminem przyjęcia lub aktualizacji planu gotowości na wypadek zagrożeń właściwe organy składają ECG sprawozdanie na temat osiągniętych porozumień. Jeżeli państwa członkowskie nie są w stanie osiągnąć porozumienia, właściwe zainteresowane organy informują Komisję o przyczynach jego braku. W takim przypadku Komisja proponuje środki obejmujące mechanizm współpracy w celu osiągnięcia porozumienia w sprawie środków regionalnych i dwustronnych.

3. W celu zapobiegania kryzysom elektroenergetycznym właściwe organy państw członkowskich każdego regionu przy udziale odpowiednich zainteresowanych stron okresowo przeprowadzają testy skuteczności procedur opracowanych w planach gotowości na wypadek zagrożeń, w tym mechanizmów, o których mowa w ust. 1 lit. b), i przeprowadzają co dwa lata symulacje kryzysów elektroenergetycznych, testując w szczególności te mechanizmy.

Artykuł 13

Ocena Komisji w kwestii planów gotowości na wypadek zagrożeń

1. W terminie czterech miesięcy od powiadomienia przez właściwy organ o przyjętym planie gotowości na wypadek zagrożeń Komisja ocenia ten plan, należycie uwzględniając opinie wyrażone przez ECG.

2. Po konsultacji z ECG Komisja wydaje niewiążącą opinię zawierającą szczegółowe uzasadnienie, i przekazuje ją właściwemu organowi z zaleceniem dokonania przeglądu planu gotowości na wypadek zagrożeń, jeżeli plan ten:

- a) nie przyczynia się skutecznie do ograniczenia ryzyka określonego w scenariuszach kryzysu elektroenergetycznego;
- b) nie jest spójny z ustalonymi scenariuszami kryzysu elektroenergetycznego lub z planem gotowości na wypadek zagrożeń innego państwa członkowskiego;
- c) nie spełnia wymogów określonych w art. 10 ust. 2;
- d) określa środki, które mogą zagrozić bezpieczeństwu dostaw energii elektrycznej w innym państwie członkowskim;
- e) w nieuzasadniony sposób zakłóca konkurencję lub skuteczne funkcjonowanie rynku wewnętrznego; lub
- f) jest niezgodny z przepisami niniejszego rozporządzenia lub z innymi przepisami prawa Unii.

3. W terminie trzech miesięcy od otrzymania wydanej przez Komisję opinii, o której mowa w ust. 2, zainteresowany właściwy organ w pełni uwzględnia zalecenie Komisji i powiadamia ją o zmienionym planie gotowości na wypadek zagrożeń albo powiadamia Komisję o powodach, dla których nie zgadza się z jej zaleceniem.

4. W przypadku gdy właściwy organ nie zgadza się z zaleceniem Komisji, Komisja może w terminie czterech miesięcy od otrzymania od właściwego organu powiadomienia o przyczynach, dla których nie zgadza się on z zaleceniem Komisji, wycofać swoje zalecenie lub zorganizować spotkanie z udziałem właściwego organu i, jeżeli Komisja uzna to za konieczne, z udziałem ECG w celu oceny sprawy. Komisja podaje szczegółowe uzasadnienie żądanych zmian w planie gotowości na wypadek zagrożeń. W przypadku gdy ostateczne stanowisko właściwego zainteresowanego organu odbiega od szczegółowego uzasadnienia Komisji, organ ten przedstawia Komisji uzasadnienie swojego stanowiska w terminie dwóch miesięcy od otrzymania szczegółowego uzasadnienia Komisji.

ROZDZIAŁ IV

Zarządzanie kryzysami elektroenergetycznymi

Artykuł 14

Wczesne ostrzeżenie o kryzysie elektroenergetycznym oraz ogłoszenie kryzysu elektroenergetycznego

1. Jeżeli z oceny wystarczalności sezonowej lub z innego kompetentnego źródła pochodzą konkretne, poważne i wiarygodne informacje, że może dojść do kryzysu elektroenergetycznego w państwie członkowskim, właściwy organ tego państwa członkowskiego wydaje niezwłocznie wczesne ostrzeżenie Komisji, właściwym organom państw członkowskich znajdujących się w tym samym regionie, a w przypadku gdy nie znajdują się one w tym samym regionie, właściwym organom bezpośrednio połączonych państw członkowskich. Zainteresowany właściwy organ przekazuje także informacje na temat przyczyn ewentualnego kryzysu elektroenergetycznego, środków planowanych lub podjętych w celu zapobieżenia kryzysowi elektroenergetycznemu oraz ewentualnej potrzeby uzyskania pomocy od innych państw członkowskich. Informacje powinny obejmować możliwy wpływ środków na wewnętrzny rynek energii elektrycznej. Komisja przekazuje te informacje ECG.

2. W obliczu kryzysu elektroenergetycznego właściwy organ, po konsultacji z danym operatorem systemu przesyłowego, ogłasza kryzys elektroenergetyczny i bez zbędnej zwłoki informuje właściwe organy państw członkowskich w tym samym regionie, a jeżeli nie znajdują się one w tym samym regionie, właściwe organy bezpośrednio połączonych państw członkowskich oraz Komisję. Informacje te obejmują przyczyny pogorszenia się sytuacji w zakresie dostaw energii elektrycznej, powody ogłoszenia kryzysu elektroenergetycznego, środki planowane lub podjęte w celu jego złagodzenia oraz potrzebę uzyskania pomocy od innych państw członkowskich.

3. W przypadku gdy uznają one informacje przedstawione zgodnie z ust. 1 lub 2 za niewystarczające, Komisja, ECG lub właściwe organy państw członkowskich w tym samym regionie, a jeżeli nie znajdują się one w tym samym regionie, właściwe organy bezpośrednio połączonych państw członkowskich mogą zwrócić się do zainteresowanego państwa członkowskiego o przekazanie dodatkowych informacji.

4. Po wydaniu przez właściwy organ wczesnego ostrzeżenia lub ogłoszeniu kryzysu elektroenergetycznego realizuje się w jak największym możliwym stopniu środki określone w planie gotowości na wypadek zagrożeń.

Artykuł 15

Współpraca i pomoc

1. Państwa członkowskie działają i współpracują w duchu solidarności, aby zapobiegać kryzysom elektroenergetycznym lub zarządzać nimi.

2. Jeżeli państwa członkowskie dysponują niezbędnymi możliwościami technicznymi, udzielają sobie wzajemnie pomocy za pośrednictwem środków regionalnych lub dwustronnych uzgodnionych na podstawie niniejszego artykułu i art. 12 przed udzieleniem tej pomocy. W tym celu i z myślą o ochronie bezpieczeństwa publicznego oraz bezpieczeństwa osobistego państwa członkowskie uzgadniają wybrane środki regionalne lub dwustronne w celu dostarczania energii elektrycznej w skoordynowany sposób.

3. Przed udzieleniem pomocy państwa członkowskie dokonują uzgodnień technicznych, prawnych i finansowych niezbędnych do realizacji środków regionalnych lub dwustronnych. Takie uzgodnienia określają między innymi maksymalną ilość energii elektrycznej, która ma zostać dostarczona na poziomie regionalnym lub dwustronnym, przesłanki uruchomienia pomocy i możliwości jej zawieszenia, sposób dostarczania energii elektrycznej oraz przepisy dotyczące godziwej rekompensaty pomiędzy państwami członkowskimi zgodnie z ust. 4, 5 i 6.
4. Pomoc zależy od uprzedniego porozumienia między danymi państwami członkowskimi w sprawie godziwej rekompensaty, obejmującego co najmniej:
 - a) koszt energii elektrycznej dostarczanej na terytorium państwa członkowskiego zwracającego się o pomoc, a także powiązane koszty przesyłu; oraz
 - b) wszelkie inne uzasadnione koszty poniesione przez państwo członkowskie udzielające pomocy, w tym w odniesieniu do zwrotu za pomoc przygotowaną, ale niewykorzystaną, oraz wszelkie koszty wynikające z postępowań sądowych, postępowań arbitrażowych lub podobnych postępowań i ugód.
5. Godziwa rekompensata na podstawie ust. 4 obejmuje między innymi wszystkie uzasadnione koszty, które państwo członkowskie udzielające pomocy ponosi przy wdrażaniu przepisów niniejszego rozporządzenia dotyczących pomocy ze względu na obowiązek wypłaty rekompensaty ze względu na prawa podstawowe gwarantowane przez prawo Unii i ze względu na mające zastosowanie zobowiązania międzynarodowe, oraz inne uzasadnione koszty poniesione w związku z wypłatą rekompensaty na podstawie przepisów krajowych dotyczących rekompensaty.
6. Państwo członkowskie zwracające się o pomoc niezwłocznie wypłaca państwu członkowskiemu udzielającemu pomocy godziwą rekompensatę lub zapewnia jej niezwłoczną wypłatę.
7. W terminie do dnia 5 stycznia 2020 r. oraz po konsultacji z ECG i ACER Komisja przedstawia niewiążące wskazówki dotyczące kluczowych elementów godziwej rekompensaty, o której mowa w ust. 3–6, oraz innych kluczowych elementów uzgodnień technicznych, prawnych i finansowych, o których mowa w ust. 3, jak również ogólnych zasad dotyczących wzajemnej pomocy, o której mowa w ust. 2.
8. W przypadku wystąpienia kryzysu elektroenergetycznego, gdy państwa członkowskie nie uzgodniły jeszcze środków regionalnych lub dwustronnych ani nie dokonały uzgodnień technicznych, prawnych i finansowych na podstawie niniejszego artykułu, ustalają one doraźne środki i uzgodnienia, aby stosować niniejszy artykuł, w tym w odniesieniu do godziwej rekompensaty na podstawie ust. 4, 5 i 6. W przypadku gdy państwo członkowskie zwraca się o pomoc przed ustaleniem takich doraźnych środków i dokonaniem takich doraźnych uzgodnień, przed otrzymaniem pomocy zobowiązuje się ono do wypłaty godziwej rekompensaty zgodnie z ust. 4, 5 i 6.
9. Państwa członkowskie zapewniają, aby przepisy niniejszego rozporządzenia dotyczące pomocy były wdrażane zgodnie z Traktatami, Kartą praw podstawowych Unii Europejskiej, a także innymi mającymi zastosowanie zobowiązaniami międzynarodowymi. Podejmują w tym celu niezbędne środki.

Artykuł 16

Zgodność z przepisami dotyczącymi rynku

1. Środki podjęte w celu zapobiegania kryzysom elektroenergetycznym lub ich łagodzenia muszą być zgodne z przepisami dotyczącymi rynku wewnętrznego energii elektrycznej i pracy systemu.
2. Środki nierynkowe są uruchamiane w czasie kryzysu elektroenergetycznego tylko w ostateczności, gdy wszystkie opcje oferowane przez rynek zostały wyczerpane lub gdy jest oczywiste, że same środki rynkowe nie są wystarczające, aby zapobiec dalszemu pogorszeniu się sytuacji w zakresie dostaw energii elektrycznej. Środki nierynkowe nie mogą w nieuzasadniony sposób zakłócać konkurencji ani skutecznego funkcjonowania wewnętrznego rynku energii elektrycznej. Muszą być konieczne, proporcjonalne i niedyskryminacyjne oraz mieć charakter tymczasowy. Właściwy organ informuje odpowiednie zainteresowane strony w swoim państwie członkowskim o stosowaniu wszelkich środków nierynkowych.
3. Ograniczenie transakcji, w tym ograniczenie alokowanych już międzyobszarowych zdolności przesyłowych, ograniczenie zapewnienia międzyobszarowych zdolności przesyłowych na potrzeby alokacji zdolności przesyłowych bądź ograniczenie zapewnienia grafików, rozpoczyna się wyłącznie zgodnie z art. 16 ust. 2 rozporządzenia (UE) 2019/943 oraz zgodnie z przepisami przyjętymi w celu wdrożenia tego przepisu.

ROZDZIAŁ V

Ocena i monitorowanie

Artykuł 17

Ocena ex post

1. Tak szybko, jak jest to możliwe, a najpóźniej trzy miesiące po ustaniu kryzysu elektroenergetycznego, właściwy organ państwa członkowskiego, które ogłosiło kryzys elektroenergetyczny, przedkłada ECG i Komisji sprawozdanie z oceny *ex post* po uprzedniej konsultacji z organem regulacyjnym, w przypadku gdy organ regulacyjny nie jest właściwym organem.
2. Sprawozdanie to zawiera co najmniej:
 - a) opis zdarzenia, które wywołało kryzys elektroenergetyczny;
 - b) opis wszelkich podjętych środków zapobiegawczych, przygotowawczych i łagodzących oraz ocenę ich proporcjonalności i skuteczności;
 - c) ocenę transgranicznego wpływu podjętych środków;
 - d) zestawienie przygotowanej pomocy, wykorzystanej lub nie, udzielonej sąsiadnim państwom członkowskim oraz państwom trzecim lub od nich otrzymanej;
 - e) wpływ gospodarczy kryzysu elektroenergetycznego i wpływ podjętych środków na sektor energii elektrycznej w zakresie, w jakim umożliwiają to dane dostępne w chwili oceny, w szczególności niedostarczone ilości energii i poziom ręcznego odłączenia odbioru (w tym porównanie poziomów dobrowolnego odłączenia odbioru i przymusowego odłączenia odbioru);
 - f) powody uzasadniające zastosowanie wszelkich środków nierynkowych;
 - g) wszelkie możliwe udoskonalenia planu gotowości na wypadek zagrożeń;
 - h) przegląd możliwych udoskonalień rozwoju sieci w przypadkach, gdy niewystarczający rozwój sieci spowodował kryzys elektroenergetyczny lub się do niego przyczynił.
3. ECG i Komisja, w przypadku gdy uznają informacje przedstawione w sprawozdaniu z oceny *ex post* za niewystarczające, mogą zwrócić się do danego właściwego organu o przekazanie dodatkowych informacji.
4. Właściwe organy przedstawiają ECG wyniki oceny *ex post*. Wyniki te uwzględnia się w zaktualizowanym planie gotowości na wypadek zagrożeń.

Artykuł 18

Monitorowanie

1. Oprócz innych zadań określonych w niniejszym rozporządzeniu, ECG omawia:
 - a) wyniki dziesięcioletniego planu rozwoju sieci energii elektrycznej przygotowanego przez ENTSO energii elektrycznej;
 - b) spójność planów gotowości na wypadek zagrożeń przyjętych przez właściwe organy zgodnie z procedurą, o której mowa w art. 10;
 - c) wyniki ocen wystarczalności zasobów na poziomie europejskim przeprowadzonych przez ENTSO energii elektrycznej, jak określono w art. 23 ust. 4 rozporządzenia (UE) 2019/943;
 - d) wyniki państw członkowskich w zakresie bezpieczeństwa dostaw energii elektrycznej, z uwzględnieniem przynajmniej wskaźników obliczonych w ramach ocen wystarczalności zasobów na poziomie europejskim, a mianowicie oczekiwaną ilość niedostarczonej energii i oczekiwany czas niepokrycia zapotrzebowania;
 - e) wyniki ocen wystarczalności sezonowej, o których mowa w art. 9 ust. 2;
 - f) informacje otrzymane od państw członkowskich na podstawie art. 7 ust. 4;

- g) wyniki oceny *ex post*, o których mowa w art. 17 ust. 4.
 - h) metodę dokonywania oceny wystarczalności w perspektywie krótkoterminowej, o której mowa w art. 8;
 - i) metodę ustalania regionalnych scenariuszy kryzysu elektroenergetycznego, o której mowa w art. 5;
2. ECG może wydawać zalecenia dla państw członkowskich, jak również dla ENTSO energii elektrycznej, dotyczące kwestii, o których mowa w ust. 1.
3. ACER na bieżąco monitoruje bezpieczeństwo środków w zakresie dostaw energii elektrycznej i regularnie składa sprawozdania ECG.
4. Do dnia 1 września 2025 r. Komisja oceni, na podstawie doświadczeń zebranych w wyniku stosowania niniejszego rozporządzenia, ewentualne środki służące zwiększeniu bezpieczeństwa dostaw energii elektrycznej na poziomie Unii oraz przekaze Parlamentowi Europejskiemu i Radzie sprawozdanie na temat stosowania niniejszego rozporządzenia zawierające w razie konieczności wnioski ustawodawcze dotyczące zmiany niniejszego rozporządzenia.

Artykuł 19

Postępowanie z informacjami poufnymi

1. Państwa członkowskie i właściwe organy wdrażają procedury, o których mowa w niniejszym rozporządzeniu, zgodnie z obowiązującymi przepisami, w tym z przepisami krajowymi odnoszącymi się do postępowania z poufnymi informacjami i procesami. Jeżeli skutkiem wdrożenia tych przepisów jest nieujawnienie informacji, między innymi w ramach planów gotowości na wypadek zagrożeń, państwo członkowskie lub organ może przedstawić ich streszczenie niemające charakteru poufnego i czyni to na żądanie.
2. Komisja, ACER, ECG, ENTSO energii elektrycznej, państwa członkowskie, właściwe organy, organy regulacyjne lub inne odpowiednie organy, podmioty lub osoby, które otrzymują informacje poufne na podstawie niniejszego rozporządzenia, zapewniają poufność informacji szczególnie chronionych.

ROZDZIAŁ VI

Przepisy końcowe

Artykuł 20

Współpraca z umawiającymi się stronami Wspólnoty Energetycznej

W przypadku gdy państwa członkowskie i umawiające się strony Wspólnoty Energetycznej współpracują w dziedzinie bezpieczeństwa dostaw energii elektrycznej, taka współpraca może obejmować zdefiniowanie kryzysu elektroenergetycznego, proces ustalania scenariuszy kryzysu elektroenergetycznego oraz sporządzanie planów gotowości na wypadek zagrożeń, aby uniknąć stosowania środków zagrażających bezpieczeństwu dostaw energii elektrycznej państw członkowskich, umawiających się stron Wspólnoty Energetycznej lub Unii. Pod tym względem, umawiające się strony Wspólnoty Energetycznej mogą, na zaproszenie Komisji, uczestniczyć w pracach ECG w związku ze wszystkimi kwestiami, które ich dotyczą.

Artykuł 21

Odstępstwo

Dopóki Cypr nie jest bezpośrednio połączony z innym państwem członkowskim, art. 6 i 12 oraz art. 15 ust. 2–9 nie mają zastosowania między Cyprzem a innymi państwami członkowskimi ani do ENTSO energii elektrycznej w odniesieniu do Cypru. Cypr i inne odpowiednie państwa członkowskie mogą opracować, przy wsparciu Komisji, środki i procedury alternatywne względem środków i procedur przewidzianych w art. 6 i art. 12 oraz art. 15 ust. 2–9, pod warunkiem że takie alternatywne środki i procedury nie mają wpływu na skuteczne stosowanie niniejszego rozporządzenia między pozostałymi państwami członkowskimi.

*Artykuł 22***Przepisy przejściowe obowiązujące do czasu utworzenia regionalnych centrów koordynacyjnych**

Do czasu utworzenia regionalnych centrów koordynacyjnych na podstawie art. 35 rozporządzenia (UE) 2019/943 regiony kontaktują się z państwem członkowskim lub grupą państw członkowskich znajdujących się na tym samym obszarze synchronicznym.

*Artykuł 23***Uchylenie**

Dyrektywa 2005/89/WE traci moc.

*Artykuł 24***Wejście w życie**

Niniejsze rozporządzenie wchodzi w życie dwudziestego dnia po jego opublikowaniu w *Dzienniku Urzędowym Unii Europejskiej*.

Niniejsze rozporządzenie wiąże w całości i jest bezpośrednio stosowane we wszystkich państwach członkowskich.

Sporządzono w Brukseli dnia 5 czerwca 2019 r.

W imieniu Parlamentu Europejskiego

A. TAJANI

Przewodniczący

W imieniu Rady

G. CIAMBA

Przewodniczący

ZAŁĄCZNIK

WZÓR PLANU GOTOWOŚCI NA WYPADEK ZAGROŻEŃ

Poniższy wzór należy wypełnić w języku angielskim.

Informacje ogólne

- Nazwa właściwego organu odpowiedzialnego za opracowanie niniejszego planu
- Państwa członkowskie w regionie

1. STRESZCZENIE SCENARIUSZY KRYZYSU ELEKTROENERGETYCZNEGO

Należy krótko opisać scenariusze kryzysu elektroenergetycznego ustalone na poziomie regionalnym i krajowym zgodnie z procedurą określoną w art. 6 i 7, w tym przyjęte założenia.

2. ROLA I OBOWIĄZKI WŁAŚCIWEGO ORGANU

Należy określić rolę i obowiązki właściwego organu oraz podmiotów, którym powierzono określone zadania.

Należy opisać, jakie zadania zostały ewentualnie przekazane innym podmiotom.

3. PROCEDURY I ŚRODKI DOTYCZĄCE KRYZYSU ELEKTROENERGETYCZNEGO

3.1. Procedury i środki krajowe

- a) Należy opisać procedury, jakie mają być stosowane w przypadkach kryzysu elektroenergetycznego, w tym odpowiednie schematy obiegu informacji.
- b) Należy opisać środki zapobiegawcze i przygotowawcze.
- c) Należy opisać środki mające na celu złagodzenie kryzysów elektroenergetycznych, w szczególności, środki po stronie popytu i po stronie podaży, ze wskazaniem, w jakich okolicznościach środki takie można wykorzystać, zwłaszcza podając czynniki uruchamiające każdego środka. Jeżeli planuje się zastosowanie środków nierynkowych, musi to być należycie uzasadnione w świetle wymogów określonych w art. 16 oraz musi być zgodne ze środkami regionalnymi i, w stosownych przypadkach, dwustronnymi.
- d) Należy zapewnić ramy ręcznego zmniejszania obciążenia określające, w jakich okolicznościach obciążenia mają być zmniejszane. W odniesieniu do bezpieczeństwa publicznego i bezpieczeństwa osobistego należy określić, które kategorie użytkowników energii elektrycznej są uprawnione do uzyskania szczególnej ochrony przed odłączeniem, i uzasadnić potrzebę takiej ochrony. Należy określić, w jaki sposób operatorzy systemów przesyłowych i operatorzy systemów dystrybucyjnych powinni działać w celu zmniejszenia zużycia.
- e) Należy opisać mechanizmy wykorzystywane do informowania opinii publicznej o kryzysie elektroenergetycznym.

3.2. Procedury i środki regionalne i dwustronne

- a) Należy opisać uzgodnione mechanizmy służące współpracy w regionie i zapewnieniu odpowiedniej koordynacji przed kryzysem elektroenergetycznym i w jego trakcie, w tym procedury podejmowania decyzji na potrzeby odpowiedniego reagowania na poziomie regionalnym.
- b) Należy opisać wszelkie uzgodnione środki regionalne i dwustronne, w tym wszelkie uzgodnienia techniczne, prawne i finansowe niezbędne do realizacji tych środków. Opisując takie uzgodnienia, należy przekazać informacje między innymi o maksymalnych ilościach energii elektrycznej, które mają zostać dostarczone na poziomie regionalnym lub dwustronnym, o przesłankach uruchomienia pomocy i możliwości złożenia wniosku o jej zawieszenie, sposobie dostarczania energii elektrycznej oraz przepisach dotyczących godziwej rekompensaty między państwami członkowskimi. Należy opisać środki krajowe niezbędne do realizacji i egzekwowania uzgodnionych środków regionalnych i dwustronnych.
- c) Należy opisać mechanizmy stosowane przed kryzysem elektroenergetycznym i w jego trakcie na potrzeby współpracy i koordynowania działań z innymi państwami członkowskimi spoza regionu, a także z państwami trzecimi w obrębie odpowiedniego obszaru synchronicznego.

4. KOORDYNATOR DS. SYTUACJI KRYZYSOWYCH

Należy wskazać i zdefiniować rolę koordynatora ds. sytuacji kryzysowych. Należy podać jego dane kontaktowe.

5. KONSULTACJE Z ZAINTERESOWANYMI STRONAMI

Zgodnie z art. 10 ust. 1 należy opisać mechanizm stosowany w celu konsultacji i wyniki konsultacji przeprowadzonych na potrzeby opracowania niniejszego planu z:

- a) odpowiednimi przedsiębiorstwami energetycznymi i gazowymi, w tym odpowiednimi wytwórcami lub ich organizacjami branżowymi;
- b) odpowiednimi organizacjami reprezentującymi interesy nieprzemysłowych odbiorców energii elektrycznej;
- c) odpowiednimi organizacjami reprezentującymi interesy przemysłowych odbiorców energii elektrycznej;
- d) organami regulacyjnymi;
- e) operatorami systemów przesyłowych;
- f) odpowiednimi operatorami systemów dystrybucyjnych.

6. TESTY REAGOWANIA W SYTUACJACH NADZWYCZAJNYCH

- a) Należy przedstawić dwuletni harmonogram regionalny (i w stosownych przypadkach również krajowy) symulacji reagowania w czasie rzeczywistym na kryzysy elektroenergetyczne.
- b) Zgodnie z art. 12 ust. 1 lit. d) należy wskazać uzgodnione procedury i podmioty zaangażowane w ten proces.

W przypadku aktualizacji planu: należy krótko opisać testy przeprowadzone od momentu przyjęcia poprzedniego planu i ich najważniejsze wyniki. Należy wskazać, jakie środki przyjęto w następstwie tych testów.
